

MLADOST

LETNIK XIII.

5. ŠTEVILKA

»Mladost«, orlovsko glasilo, izhaja v začetku vsakega meseca v Ljubljani. — List izdaja konzorcij »Mladosti« v Ljubljani. — Upravišтво je v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna, pritličje. — Naročnina je za člane Orlovске zveze 20 K, za vse druge 25 K na leto. — Posamezna številka velja 3.— K. — Odgovorni urednik je Ludovik Tomazič. — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Urejuje: Jože Stabèj, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna.

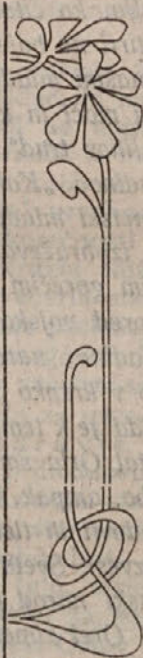
Orlovska razstava.

Da spoznajo tudi širše ljudske plasti, ki ne živijo ali vsaj niso v tesnejšem stiku z orlovsko organizacijo, naša stremjenja in naše cilje, da se javnost, pa tudi mi sami seznanimo z delom, ki ga je izvršil Orel širom naše domovine, zato je sklenil pripravljalni odbor ob priliki letošnjega velikega mariborskega tabora prirediti kolikor možno izčrpno razstavo vseh predmetov, ki so važni ali naravnost ali pa po svojih odnošajih bodisi za celokupni orlovski pokret, bodisi da imajo pomen tudi le za krajevni njegov razvoj, pa so za zgodovino odseka nedvomne važnost in za splošnost zanimivi. Zato na razstavi take priče odsekovega življenja nikakor ne smejo manjkati. Razstava bo obsegala razvoj telovadbe, sisteme moderne gimnastike in atletike, knjige in slike telovadnega slovstva; do važne besede mora priti tudi higiena telovadbe ter protialkoholno gibanje. Vse to še s posebnim ozirom na orlovstvo. Zbrati moramo popolnoma vso orlovsko organizatorično in tehnično literaturo. Odseki naj pošljejo nemudoma iz svojih arhivov po en izvod vseh svojih vabil, sporedov, prireditev, lepakov, brošur ali drugačnih prigodnih spisov. Dobrodošle bodo tudi slike raznih javnih prireditev ter nastopov, dalje slike društvenih domov, slike odsekovih članov, naraščaja, zaslužnih organizatorjev, zastave, predmeti ter slike vseh mogočih važnejših dogodkov iz zgodovine telovadnega odseka in njegovega delovanja. Vsak odsek naj se da skupno z naraščajem in orliškim krožkom v tekočem letu slikati, potem razstavimo vse slike skupaj. Na vsakem poslanem predmetu naj bo z adaj oziroma na dobro pritrjenem posebnem lističu nakratko označeno, kaj predstavlja in odkod da je. Z vpošiljanjem razstavnih predmetov naj odseki prično takoj, da bo mogoče dobiti pregled o razpoložljivem materijalu, na podlagi katerega bo mogoče zasnovati celo razstavo. S takojšnjim delom bo mogoče tudi pravočasno opozoriti ter odkriti nedostatke, ki bi se utegnili pojaviti. Ako se vse odlaša na zadnje mesece ali celo tedne, pa more cela zadeva sploh pasti v vodo. Zato, odseki, nemudoma na delo, zbrano razstavno gradivo pošljite prej ko mogoče predsedstvu Orlovске zveze v Ljubljani.

Ob 70-letnici knezoškofa dr. Antona Bonaventura Jegliča.

Malokateri jubilej bo Slovenija tako enodušno, tako odkrito in iskreno slavila, kakor 70-letnico svojega nadpastirja, knezoškofa dr. Antona Bonaventura Jegliča. 29. maja tega leta preteče 70 let, kar je v siromašni kmetški hiši pod snežnimi Karavankami zagledal luč sveta mož, čigar ime izgovarja danes z največjim spoštovanjem nele vsak Slovenec, temveč vsak zaveden Jugoslovian.

Knezoškofo dr. Anton Bonaventura Jeglič.

Med slovenskimi organizacijami Orel ni najzadnji, ki ima vzroka več ko dovolj, da ob tej priliki razkrije čustva spoštovanja in hvaležnosti njemu, ki je z živo in prepričevalno besedo, z močjo svojega peresa in z vsem svojim vplivom kakor najvišji cerkveni dostojanstvenik v škofiji največ pripomogel, da je Orel razmahnil svoja krila in se ponosno dvignil v sinje višave.

Ko je pred dvaindvajsetimi leti dr. Anton Bonaventura Jeglič vzel v roko pastirsko palico ljubljanske škofije, so bile razmere v Sloveniji v marsikaterem pogledu žalostne.

Presvetli vladika si je bil takoj s prvim dnevom svojega pastirovanja svest težke naloge, ki ga čaka. Ob nastopu vlade piše v Škofijskem listu: »Da pride v mojo škofijo kraljestvo božje, za to bom delal in trpel« (1898, str. 47). Danes mora vsakdo, tudi nasprotnik, priznati, da je bilo življenje knezoškofovo od dne, ko je zasedel višjepastirsko stolico ljubljanske škofije, res edino le požrtvovalno, nesebično delo in trpljenje za to, da se v ljubljanski škofiji razširi in utrdi kraljestvo božje.

Kako je bilo pri nas s katoliškimi organizacijami, ko je nastopil dr. Ant. Bonaventura Jeglič? Kratko povedano: jih takorekoč sploh ni bilo! In kakšna je bila mladina ob njegovem nastopu? Dijaštvo je trumoma prestopalo v svobodomiselni tabor; po deželi se je širila razbrzdanost, posurovelost in pijančevanje. Taka mladina bi vodila narod le v нравno in telesno propast. Presvetli pa je odkritosrčno ljubil svoj narod; na srcu mu je bil njegov časni in večni blagor, zato pač ni mogel ravnodušno gledati, kako se cvet naroda potaplja v verski breznačelnosti in nebrzdanem uživanju. Odločno je zastavil ves svoj vpliv, da se mladina organizira na katoliškem temelju. Kmalu so se začela širom ljubljanske škofije ustanavljati izobraževalna društva, v katerih se je shajala zlasti odrasla mladina in si širila svoje obzorje potom poučnih predavanj in primernih predstav. Da se vzporedno z umsko in srčno izobrazbo dvigne tudi telesna moč narodova, so se jeli blagomisleči mladeniči organizirati v telovadnih odsekih Orla.

Kako se je veselilo srce dobrega pastirja pri pogledu na te mlade, obilo sadu obetajoče organizacije! »Organizacija mladeničev«, pravi knezoškof, ko v začetku l. 1908 v Škofijskem listu duhovnikom razkriva svoje srce in svoje misli, »napreduje. Srce mi poskakuje veselja, ko čitam, da se na vseh krajih snujejo nova izobraževalna društva in se duhovni pastirji ne boje ne truda, ne žrtev, da bi jih tudi dobro vodili. In kdo bi mislil, da se bodo našim mladeničem telovadna društva tako močno prikupila! Zares, primerna so mladeniški moči in kipeči sili. Duhovnikom in našim laikom, ki se za to žrtvujejo, naj plača Bog njihov trud« (str. 6). In še istega leta pravi na dekanskem shodu, ko govori o skrbi za mladino: »Kako moramo biti Bogu hvaležni, ker se je začelo telovadno gibanje in so naši kmetjski mladeniči za to navdušeni. Prosim vas in vse duhovne pastirje, da zraven prepotrebni izobraževalni društva snujete in podpirate tudi telovadna društva in ste dobrovoljni onim gorečim laikom, ki ta društva širijo« (Škofijski list 1908, str. 78).

Že pred vojsko si je orlovstvo v zmagovitih pohodih osvajalo srca dobromisleče slovenske mladine; narastlo je v mogočno četo duševno čilih in telesno krepkih telovadcev ter se strnilo v krepko bojno četo proti razdirajočemu svobodomiselstvu. Ne pretiravam, ako trdimo, da je k temu največ pripomoglo plemenito prizadevanje knezoškofovo. Presvetli sam je načrtno Orlu smer, v kateri naj se giblje, da bo zmagoval. »Ideja orlovstva obsega ne le telovadbo, ampak še bolj pravo izobrazbo srca v treznosti, čistosti, značajnosti, plemenitosti na rodovitnih tleh katoliške resnice« (Škofijski list 1911, str. 98). Tej nalogi je ostal Orel vedno zvest. Svetovna vojska ga je pač težko preizkusila, a orlovske ideje ni zamorila. Ko je slovenski narod po prestani vojski vstal iz robstva in pričel uživati zlato svobodo, je razprostrl Orel zopet svoja krila k mogočnemu poletu. Zbral je raztresene ude, kolikor mu jih je vojska pustila, in začelo se je novo življenje, bujnejše ko pred vojsko. Jasna načela, ki se jih Orel dosledno drži, so ga utrdila na znotraj, pospešila pa tudi njegovo rast na zunaj. Novi odseki vstajajo, vrste telovadcev se množe. In še raste moč Orla od dne do dne, raste predvsem ob zavesti, da uživa ljubezen in zaupanje svojega prevzvišenega nadpastirja. Kako lepo plačilo za Presvetlega, ko vidi, da je seme, ki ga je on s trudom sejal, že pričelo roditi stoteri sad!

Slovenski Orel se ob 70-letnici knezoškofa dr. Antona Bonaventura Jegliča pridružuje neštetim njegovim častilcem ter prosi Vsemogočnega, naj priljubljenega vladiko ohrani še dolgo vrsto let ter mu blagoslovlja njegovo delo v korist Cerkve in naroda.

Orel in narodnost.

Dr. Gregorij Rožman.

o ljudje, ki so vzeli narodnost v zakup. Kdor ne stoji v njihovih vrstah, ki se cede narodnih fraz, je avstrijkanec, internacionalec, črn ali rdeč, škodljivec, izdajalec lastnega naroda. Orli so seveda najčrnejši, najnevarnejši, gotova poguba slovenskega naroda. Škoda bi bilo časa in papirja zavračati vse take in enake napade na narodno zavest in narodno delo Orlov. Zdi pa se mi potrebno, ugotoviti nanovo naša narodnostna načela, jih vsem bratom poklicati v spomin; naj se vsak zave, da je tudi v tem oziru na pravem potu, da ne zmoti nobe-nega izmed naših vrst obcestno lajanje, s katerim se razkričava v svet naša — protinarodnost.

Narod nam je družina enakorodnih bratov in sestra. V naročju te družine si pridobivamo vseh kulturnih dobrin ter s tem povzdigujemo blagostanje, srečo in gospodarsko moč družine same. Zunanji skupni znak narodnosti je jezik, ki nas veže v isto družino. Jezik naš, sladak, kakor med, opojen kakor vino, nežen kakor spev kmetske devojke, silen kakor prsa hrabrih naših fantov!

Skalnatih vrhovi planin, mehkoča rodovitnih polja, srebričasta zrcala jezer, šumenje sinjega morja mu je sestavilo očarujočo melodijo! Jezik slovenski, ali če hočete, jugoslovanski nam je ključ omike, kakor se izraža Slomšek, a ključ zlat, ki ni samo golo sredstvo omike, ampak tudi sam v sebi že velika dobrina, zaklad.

V to družino, katero veže in družijo krasni naš jezik, je postavil Stvarnik tebe! Nisi sam si določil naroda, čigar član si; nisi sam si izbral jezika blagoglasnega. Bog te je dal temu narodu, da zanj delaš in ga ljubiš, napram temu narodu te veže četrta božja zapoved. »Bog in narod«, ni samo prazna fraza, vržena v cestni prah, marveč znači temelj vsega našega narodnega dela. Ne iz gole sebičnosti in dobičkaželjnosti ne delamo za narod, ne iz solzavega navdušenja vinskega ozračja, iz komedijantovske vzhičenosti ne ljubimo svojega naroda — ampak božja volja nas veže, to je najsilnejša obveznost, najsvetejša dolžnost, najvišja avtoriteta. Mi ljubimo

svoj narod kakor ljubimo in spoštujemo svoje stariše. Kakor nas vežejo najsrdnejše vezi na dom in družino, iz katere smo, katera nas je gojila in negovala, tako nas vežejo iste srčne vezi na ves narod. Ljubezen do njega je zasidrana najgloblje v naših srcih. »Bog in narod«, zato je ljubezen naša zvestejša, delo vztrajnejše!

Ljubezen do naroda je delo zanj! »Ljubimo narod, da odpravimo njegove napake«, pravi vzorni naš učitelj škof Mahnič. Vsaka napaka je vir nesreče, torej pogoj narodove sreče je, da odpravimo najusodnejše njegove napake. A kako? Da izrujemo korenine napak iz lastnih src! Bodimo vzorni predstavitelji narodnih vrlin — in to ravno je najvišji cilj orlovstva. Med najlepše vrline naroda pa štejemo globoko vernost, krščansko poštenost (ali s tujo besedo »krščansko moralno«), zato sta nam vera in narodnost neločljiva pojma.

Orlovska ljubezen do naroda se kaže v trojnem delu:

1. **Izobrazba samega sebe in naroda**, izobrazba je zaklad, ki nam ga nihče vkrasti ne more tudi ne danes ob času splošne tatvine. Izobrazba je moč, z njo se narod osamosvoji in osvobodi. Le izobražen narod se bo znal osvoboditi pijavke kapitalizma in pa ozkosrčnosti laži-svobodomiselstva. Tej izobrazbi služijo fantovski večeri. Pri teh večerih sodelovati, se jih udeleževati ne samo poslušajoč, temveč živahno posegajoč v razgovor, je najuspešnejše delo za lastno vsestransko izobrazbo, je najtrajnejše delo za narod.

2. **Telesno zdravje**. Krepak in trden naj bo narod prihodnosti. Vojsna in žalostne družabne razmere sta strli marsikatero zdravo deblo, sta zasejali na široko kali boleznin in oslabeleosti. Skrbeti za trdne mišice, gibčno telo, utrjene ude, je skrb za ljudsko zdravje, za zdrav rod — temu služi tehnično delo Orlov — telovadba.

3. **Duševno zdravje**. Kreposten, pošten, v нравnem oziru neuklonljiv in silen mora biti naš narod, da bo srečen. Tudi v duševnem oziru je razširila vojna in nezdrave družabne razmere kugo, čije cvetove gledamo danes s strahom v delomrznosti, tatvini, izsesavajočem veriženju, posurovelosti itd. Tudi duševno mora ozdraveti naš narod. Ozdravel bo, kadar se bo brezpogojno postavil zopet na večno veljavna načela katoliške vere. Kdor torej se

trudi, utrditi v dušah ta načela tako, da bodo zopet vodila vse življenje človekovo, ta dela za narod v najidealnejšem pomenu — tako dela Orel, čigar organizacija je postavljena na živi nauk Kristusov.

V tem trojnem delu je naše udejstvovanje narodnosti, tako nesebično, požrtvovalno in vzorno, da se ne bojimo primerjati z nikomur. To naše delo se ne ustavi ob nobeni državni meji, katero nam je vsilila sebična vladateljnost (imperializem). Koderkoli živi naš rod, kjerkoli se glasi naš jezik, tja je obrnjeno tudi naše delo, tja sega naša ljubezen, ker Bog nam je dal onstran samovoljno postavljenih mej brate in sestre — a kar je Bog združil, naj človek ne skuša ločiti.

Kaj pa internacionala? Dvojna internacionala (mednarodnost) je mogoča. Protinardna in breznarodna, ki zataji obstoj lastnega naroda, da se more združiti z enakomiselnimi drugih narodnosti. (Mimogrede bodi omenjeno, da vidimo to internacionalo posebno izrazito pri slovenskih socialdemokratih v Trstu pod vodstvom dr. Henrika Tume, ki so zapostavili vse narodne in jezikovne zahteve, da se združijo z italijanskimi sodrugji. Isto opazujemo na Koroškem v glasovalnem ozemlju, kjer so slovenski socialdemokrati organizirali Nemce in narodne odpadnike v »mednarodno«, v resnici pa protinardno stranko.) Druga internacionala pa je narodna, ker smatra narode samostojnim bratom, ki žive drug poleg drugega. Bratje so vsi narodi, ker noben narod sveta sam zase, brez pomoči in sodelovanja oseb drugih narodov ne more živeti, še manj pa kulturno napredovati. A narodi so samostojni bratje, ne

podložni, usuznjeni močnejšemu, ampak ki iščejo samostojno potov in sredstev, ki jih v svetovni družbi vodijo do cilja — splošnega blagostanja. Pripadniki te internacionalne smo tudi mi, ker vemo, da se ne moremo in ne smemo izključiti iz splošne svetovne tekme. Zato je naše načelo to, da se morajo razni narodi podpirati v kulturnem napredku, ne pa ovirati. Kdor sosedu ovira razvoj, zadržuje svojega lastnega. Iskali bomo stika z drugimi narodi vselej, da dobimo mi nove vzpodbude od njih, oni pa od nas. Le kdor ovira našemu narodu pot navzgor, in najsi bo posameznik ali cel narod, ta se pregreši zoper to splošno človeško internacionalo ter zasluži le eno kazen, da se izključi iz take medsebojne zveze.

Ali takšna internacionala — in naj jo imenujejo tudi rimsko — res škoduje našemu narodu? Ali se res spodkopuje v nas narodnost? Ali je to zločin na lastnem narodu, ako iščem po vsem svetu pripomočkov in sredstev, tvarnih in duhovnih, da spravim svoj narod na stopinjo, ki mu pripada, da osrečim sebe ter svoje brate in sestre? Vsako sredstvo, ki je po načelih poštenosti in pravičnosti dovoljeno, uporabljamo za svoj narod, da vršimo trojno narodno delo, kakor je zgoraj opisano. Zato je Orel — vključ vsem klevetam — najvzornejši narodnjak. Zavedajmo se tega! Bog in narod!

* Opomba. Da se ne bi kdo spodtikal nad tem, da v razpravi o narodnosti popolnoma molčim o ujedinenju, izjavljam, da mi pomeni »naš« narod, »naš« jezik itd. vedno ujedineni troimenski naš narod in jezik trojnega narečja, prav kakor je oče našega ujedinenja, Krek, rabil take in slične izraze.

Skrb za orlovski naraščaj.

Jernej Hafner.

Orel hoče z organizatoričnim in tehničnim delom na katol. in narodni podlagi vzgojiti čim večji odstotek mladine v koristne člane družine, naroda, države, Cerkev, človeštva. S svojim delom podpira domačo hišo, šolo, Cerkev, državo v izobraževalnem in vzgojnem oziru. Ker je človek po svoji naravi nagnjen

k hudemu; ker je mlad človek obdan od premnogih nevarnosti, ki ga utegnejo izkvariti v škodljivca družine, naroda itd.; ker domača hiša, šola, Cerkev, država, ki se imajo brigati za dobro vzgojo mladine, ne zmorejo vselej in povsod te težavne svoje naloge — zato ima Orel neizpodbitno, vekotrajno opravičenost do obstoja. Vedno bo njegovo, zlasti vzgojno delo, koristno in tudi potrebno dopolnilo vpliva družine, šole itd. na doraščajočo mladino. Vedno bodo mikala mladino zapeljiva slaba pota, prepovedani sadovi, nevarne družbe — orlovska organizacija naj jo pomaga

obvarovati; vedno bolj bo potrebovala mladina dobrih zgledov, izobrazujoče priloženosti, zdrave zabave, poštenega in modrega vodstva — orlovski družba naj ji vse to nudi v prikupni, privlačni obliki. Dočim družbe, ki so si zastavile v gotovi časovni dobi dosegljive cilje, po naravnih zakonih, ko dosežejo svoj cilj, začno propadati, ako si ne postavijo novih ciljev, druge družbe, z nikdar popolnoma dosegljivimi cilji, vedno obstajajo, dokler je v sodelujočih članih dobra volja do dela. Tako n. pr. bo Orel imel vedno potrebno delo pred seboj, vedno enako neizčrpen program, dočim se je slovenski Sokol z l. 1919 vsled svoje idejne revščine skoro že izčrpal — ako se ne poživi n. pr. tako, da očitno, pred vso javnostjo nastopi kakor organizirano svobodomiselnost.

Orel bo katoliškim Slovincem vedno potreben. Tem več pa bo mogel koristiti, čim več in čim boljšega naraščaja si bo pridobival, oziroma: čim bolje ohranjeni mladci bodo stopali v njegove vrste, tem višje bo Orel dvigal (moralno in umsko, pa tudi telesno) svoje člane. Orel ni politična, ampak kulturna (katoliška, narodna, socialna, demokratična, mladinska) organizacija. Ne po namenu, ne po sredstvih ni neprikladna za vzgojo mladine, tudi v nežni šolski dobi; nasprotno, tudi tej mladini Orel lahko koristi s svojim vzgojnim in tehničnim delom, sam sebi pa si vzgoji v marsikaterem dečku idealnega Orla, ki bi sicer — ugrabljen Sokolič — vzrastel v sovražnika vsega, kar je domači hiši in narodu sveto, ali pa vsaj šele obremenjen z že ukoreninjenimi napakami, prepozno vstopil v orlovsko šolo.

Orlovski naraščaj je potreben, opravičen. Razvoj Orla ga je rodil že zdavnaj, z novim Poslovníkom dobi svoja pravila. Manjka pa nam podrobnejših navodil za vodstvo orlovskega naraščaja. Duševno vodstvo nam je vsem po svojem namenu važnejše od tehničnega. A je v naših razmerah tudi lažje, in dejansko ima že naša šolska mladina to vodstvo v svojih Marijinih vrtcih. V vsaki župniji se bo našel vsaj en duhovnik, če že ne katoliški učitelj ali drugačen inteligent, ki bo brez posebnega truda in študija mogel vršiti duševno vodstvo naraščaja. Mnogo težje bo najti veččega vaditelja za naraščaj, ker niti za člane Orla ni zadosti izšolanih vaditeljev. In vendar je po potrebi tehnično delo v telovadnem društvu najvažnejše; brez telovadbe bi naraščaj ne bil to, kar hoče biti. Telovadba je podlaga vsemu delu pri vzgoji na-

raščaja: ta ga privabi v vrste naraščaja, ga v njih pridržuje, na njo se opira duševno delo. S telesno vzgojo k moči in spretosti naj v tesnem spoju plemeniti srce, krepí voljo in bistri um duševno vodstvo. Tam prospevajo orlovski odseki, kjer se vrši redna, urejena telovadba; če te ni, ni Orla, ampak bi mogla morebiti kakšna druga mladinska organizacija prospevati. Telovadba je privlačna moč, zunanja vez in podlaga trajnosti telovadnih organizacij. Njihov program, duševna vsebina in delo, to pa je njihova notranja moč, lepota in obča koristonosnost. Izvajanje teh načel v življenju in delovanju Orla pa so sadovi, ki naj jih ta lepa, mladini primerna organizacija rodi v korist članu samemu, njegovi družini, narodu, državi, Cerкви. Vzemite Orlu telovadbo — in organizacija se bo skrčila, shirala. 10-letne izkušnje je bilo treba, da je to spoznanje prodrlo in pripomoglo Orlu k razmahu v l. 1919. Ne pozabimo tega ob upravičenem poudarjanju važnosti fantovskih večerov, manifestacij, verskih vaj i. dr. oblik orlovskega gibanja. Pomnimo, da to velja tudi za uspešno vodstvo naraščaja!

Iz tega načelnega razmotrivanja bo jasno, da narava naraščaja stavi na »Mladost« zahtevo, naj prinaša ozir naraščaja predvsem tehnična navodila, dočim glasilo naraščaja (»Angelček«) mora predvsem zadovoljiti duševnim potrebam mladine.

TEHNIČNO VODSTVO.

Preden določimo, kakšen naj bo vaditelj naraščaja, kaj in kako naj vadi, si moramo predočiti naravo mladicev in nje zahteve do vaditelja.

Mladci (od 8. do 16. leta) so še nedorasli, v razvoju: dušnem in telesnem; so neizkušeni; hitro se vnamejo, navdušijo, kmalu utrudijo; ljubijo izpremembo, mnogoličnost; radi se igrajo, radi »postavijo«; so zaupljivi, se brezpogojno uklonijo avtoriteti; lahkoživi, lahko mišljeni so, mnogi tudi leni, jezljivi, trmasti, okorni, počasni.

Vaditelj mora torej: vaditi le lahke vaje, na orodju le kratko; pazno mora slediti vajam, da se drzni mladeč ne ubije, polomi; nikoli dolgo vaditi iste vaje, pogosto menjati, biti nepristranski, previdno grajati, hvaliti; biti mora gibčen, točen, dosleden, držati obljube, zahtevati brezpogojen red, ubogljivost; potrpeti mora z neprostovoljnimi slabostmi in napakami mladca, nasprotno neizprosno napram prostovoljnim. Zanimiv, živahen, nikoli neodločen vaditelj, ki točno začena telovadno uro, večkrat menja vaje, stopnjema

prehaja k težjim, točno konča ob določenem času — bo privlačen in bo dosegel uspeh.

Kaj naj vadi naraščaj? Orel ima namen gojiti telesne spretnosti vseh vrst.

Isto določilo velja tudi za naraščaj, seveda z ozirom na splošna določila in naravo nedoraslega mladca. Torej naj se vpoštevajo: redovne vaje; osnovni gibi udov in trupa; proste vaje; vaje s palico, kijem, ročkami, zastavicami; metanje žoge, lahkega diska, krogle, kopja; tekanje; skok v daljavo, v višino, posamič, v dvojicah, v vrsti, v nižino; plezanje vseh vrst, tudi v naravi; plavanje; igre; skupine; petje (orlovska himna, koračnice, otroške narodne, cerkvene pesmi); lahka rokoborba; izleti; nastopi; orodna telovadba (le lahki, enostavni gibi, opore, kolebi, meti, seskoki, razni prijemi in izmene, priproste sestave). Zanimive izbire dovolj! Čim je le mogoče, naj se vadi na prostem, v naravi! V Poslovniku predpisani reditelji pomagajo vzdrževati red. Vsakovrstna vaja naj se vadi do popolnega izvajanja, na obe strani, prej ne preiti k istovrstni nadaljni stopnji, raje začeti z drugo vrsto vaje ali orodja! (N. pr. ne od zastopa k dvostopu, ampak k prostim vajam, skoku ali drugi vrsti telovadbe.)

Iz navedenega bo lahko umljivo, kakšen bodi razvoj telovadbe za naraščaj: od preprostih, enostavnih gibov k sestavljenim vajam; od enostranske vaje k drugo-ali obojestranski vaji; od najlažje k težji (a za mladca nikoli ne k pretežki); kjer ni orodja, tam nudi prosta narava dosti nadomestila, zlasti poletje; od redovnih vaj k prostim, potem k vajam na orodju in z orodjem. Vsak vaditelj naj si sestavi načrt za daljšo dobo in z ozirom na razmere. V načrtu mora stopnjema, kakor šola z abecednikom, prehajati od telovadnih prvin k sestavam. Za vsako uro mora določiti vsaj dva- do trikratno izpremen vadbe. Vpoštevaj naj tozadavne želje in predpise O. Z. tako, da n. pr. čim preje in natanč-

neje navadi naraščaj zanj predpisanih vaj. Ob primernih prilikah, zlasti ob zaključku gotovih razvojnih dob, naj vaditelj sestavi in izvede primeren načrt za javni nastop naraščaja, ki pokaže staršem naraščaja in podpornikom Orla, morebiti tudi učitelstvu in širši javnosti, česa se otroci pod vodstvom Orla uče. Spored naj bi bil peser, s petjem, skupinami, trobentanjem, pokazal naj bi vse vrste telovadbe, ki jo goji naraščaj. Nikakor pa naj bi ne kazal vratolomnih orodnih vaj, cirkuških bravur, ki jih Orel sploh ne priporoča, za naraščaj pa naravnost prepoveduje.

TELOVADNE VAJE ZA ORLOVSKI NARAŠČAJ.

Pod tem naslovom bo »Mladost« priobčevala razlago vaj, primernih za naraščaj. Vsi vaditelji ste poklicani in vabljeni, da pod tem naslovom objavljate spise, ki bi mogli služiti vaditeljem naraščaja. Vpoštev se bodo jemali predvsem tehtni spisi, ki opisujejo: načrte naraščajske telovadbe (za kraje s telovadnico, brez telovadnice, s popolnim orodjem, kmetske, delavske kraje, za poletje, zimski čas itd.); redovne vaje, osnovne gibe itd., kakor zgornaj naštetu, seveda v smislu splošnih navodil O. Z. za naraščajsko telovadbo in z uporabo novih poveljevalnih izrazov.

1. Redovne vaje.

Kakor šola ves pouk zida na abecednik in le-ta začenja z a, e, i, o, u — tako se telovadna šola začenja z redovnimi vajami, posameznika, vrste, čete, na mestu in v korakanju. Pomanjkljiva vaja redovnih vaj povzroča površnost, nediscipliniranost, ki se pozneje komaj še da popraviti. Zato polagaj vaditelj največjo važnost na to, da mladeči dobe smisel in voljo za dovršeno izvajanje teh vaj, ki so podlaga vsakemu telovadnemu uspehu (n. pr. dohod in odhod pri orodni telovadbi, javni nastopi).

Sirota Grunja.

(Iz ruske ljudskošolske čitanke.)

Franc Silvester.

Bistrega razuma, dobrega srca, vsakomur usmiljena, tihe in krotke nravi je bila lepa Grunja.

Ko je vstopila v dekliška leta, je Potap Maksimovič iskal človeka, kateremu bi mogel brez skrbi oddati v zakon bogoljubno hčerko.

Takrat je postal vdovec Ivan Grigorjevič Zaplatin. Žena mu je zapustila troje otrok, nežnih mladostnih let. Pričeli so se zanj hudi časi, saj pravijo: vdovec otrokom ni oče. — Kdo naj jih nečuje in nadzoruje? Gorje malim brez matere! — Vedel je to nesrečni Ivan Grigorjevič in srce se mu je topilo v bridkosti.

Prišel je Ivan Grigorjevič k Potapu Maksimoviču, da potoži o križih in težavah in da se posvetuje s prijateljem. Bil je večer. Družina je sedela pri čaju.

»Ah, moje življenje!« govori Zaplatin Aksinji Zaharovni, ženi Potapa Maksimoviča. »Sam, vedno sam! Nikogar nimam, da bi se pogovoril z njim. Umrem — kdo bo žaloval po meni, kdo se me bo spominjal?«

»Ne govori tako,« ga zavrne Aksinja Zaharovna; »otroci so vendar najlepši pomnik roditeljske duše.«

»Kaj otroci! Mali so še in nerazumni. Ne briga bi se... res je nered v moji hiši. Pa kaj to! Sirote, sirote moje bedne! Kako naj rastejo brez matere? Kdo naj jih laska, kdo razveseli z ljubeznipolno materino besedo? — Prideš domov: neumiti, nepočesani, umazani, raztrgani; pazi kolikor hočeš, ne izogneš jih grešnih potov...« In sklonil je glavo na roko in globoko je vzdihnil Ivan Grigorjevič.

Nepremično je gledala tarnajočega vdovca Grunja. Žal ji je bilo sirot. Spomnila se je, kako je sama tavalala lačna po tujem mestu. —

Tisti večer so se dolgo pogovarjali o nadlogah Ivana Grigorjeviča. — Poslovil se je. Aksinja Zaharovna je odšla na večerno delo. Grunja pa je obstala pri oknu s solzami v očeh.

To je opazil Potap Maksimovič in dejal lakavo: »Kaj ti je, Grunjuška?«

»Sirotek mi je žal, atka,« je bojazljivo odgovorilo dekletu in je objelo svojega dobrega nadomestitelja pokojnih staršev. »Bila sem sama reva, zato razumem... Ali jim pošlje Gospod mater, kakor jo je dal meni? Golobček moj, atka moj, žal mi jih je! Kako naj jim pomagam? Ah, življenje bi dala zanj!«

Molčal je Potap Maksimovič in ljubečega srca je gledal Grunjo. Ona je nadaljevala:

»Bila sem sirota. Bog je vas meni poslal. Ne morem poplačati ljubezni vam, Gospodu pa sem dolžna...«

»Bogu se izkažeš hvaležno z dobrimi deli,« je rekel Potap Maksimovič in ji pobožal lice. »Moli in delaj, pa revežev ne zabi!«

»Poslušajte atek!« Naglo dvignivši glavo je govorila Grunja: »Vi ste pomagali meni, sirotam pomorem jaz. Smilijo se mi sirote Ivana Grigorjeviča; zdi se mi, da bi jim mogla biti mati, kakoršne išče on.«

»Kako misliš?« — komaj zaupajoč svojim ušesom, je vprašal Potap Maksimovič. »Menda vendar ne poročiš starčka?«

»Poročim, atek,« je odločno poudarila Grunja. »Dober človek je... Pa kaj on! Pomagati hočem sirotam...«

»Prileten je, ne ravna se s teboj,« je učil Potap Maksimovič.

»Star ali mlad — to mi je vseeno: ubogih sirot mi je žal.«

»Ah, ti moja Grunjuška,« je vzkliknil globoko presenečen Potap Maksimovič. »Angelska duša! Oče tvoj in mati v nebesih se veselita nad teboj. In če sta kdaj razžalila Gospoda, odpuščeno jima bo po tvojem čistem, svetem delu.« —

Drugi dan so bili ogledi. Ko je stopil ženin pred Grunjo, se ji je globoko poklonil in jokaje vprašal: »Grunja, sveta je tvoja duša! Ali hočeš biti mati mojih sirot?«

»Hočem,« je tiho odgovorila Grunja.

Minola sta dva tedna, in bila je svatba. Hvala in čast mladi ženi pa se je razlegala kmalu po vsem Zavolžju.

Vaje s palicami za deški naraščaj.

Ivo Pirc.

I. vaja.

Osnovna postava: spetna stoja — palico vodoravno pred seboj z nadprijemom.

Rimske številke značijo takte, arabske dobe.

I. 1. Prednoženje (visoko) z levo — palico vodoravno, pred prsa (roki sta v predročnem stegnjenju);

2. zanoženje z levo — palico vodoravno na prsa (roki sta v zaročnem krčenju);

3. drža.

II. 1. Polobrat v levo do odnoženja z desno — z dolnjim lokom palico navpično ob levi rok, vzročiti (leva roka z levim koncem palice vzroči, desna roka se nahaja z desnim koncem palice v predročnem krčenju ob levi strani prs);

2. vzročiti,

3. drža.

III. 1. Polobrat v levo do prednoženja z levo — palico vodoravno za tilnik,

2, s prisunkom leve noge k desni spetna stoja — palico navpično dol ob levo roko (leva roka je v priročenju, desna v predročnem krčenju v levo; 3. drža.

- IV. 1. Izpad z desno v desno — odročiti z levo v levo — desno predročno krčiti not — palica je vodoravno ob levi roki — pogled v levo;
2, s prisunkom desne noge k levi spetna stoja — priročiti — palico vodoravno dol;
3. drža.

II. vaja.

Stoja spetna — palico vodoravno predse.

- I. 1. Odnožiti z desno — odročiti s palico vred v desno (palica je na sprednji strani ob desni roki, leva roka na desni strani prsi), — pogled v desno;
2, prenos teže telesa na desno nogo (desna stoji na polnem stopalu, leva odnožno na prstih), odročiti s palico vred v levo (desna roka gre skozi priročenje na levo stran prsi, leva se stegne navzdol in gre v loku do odročanja), pogled v levo;
3. drža;
4. drža.

- II. 1. Nizki počep (leva noga se pritegne k desni) — palico vodoravno predročiti (po najkrajši poti);
2, vzravnavna in odnožna stoja v levo (obe nogi sta na polnih stopalih) — palico v vodoravno vzročenje — pogled gor;
3. drža;
4. drža.

- III. 1. polobrat v levo do zanožne stoje z desno — palico za vrat;
2, z desno korak naprej do zanožne z levo — palico z desno roko spustiti in predročiti (palec zgoraj) — z levo priročiti (palico ob roki);
3. drža;
4. drža.

- IV. 1. Stopiti na polno stopal leve noge (nazaj) — desno nogo visoko predročiti — z desno roko palico prijeti — vodoravno predročiti;
2, prinoženje z desno — priročenje;
3. drža;
4. drža.

III. vaja.

Spetna stoja — palico vodoravno predse.

- I. 1. Palico navpično predse (sredina palice je navpično v višini glave, desna

roka zgoraj, leva spodaj, obe sta napeti in držita palico s prsti);

2, palico zasukati do zopetne lege navpično predse (za 180°), leva roka zgoraj, desna spodaj;

3. drža;

4. drža.

- II. 1. Polobrat v levo, desna ostane v zanoženju — palico vodoravno predročiti;

2, izpad z desno naprej — palico pritegniti na prsa, roki sta v zaročnem krčenju;

3. drža;

4. drža.

- III. 1. Vzravnavna leve noge in prinoženje z desno — palico navpično ob desno ramo (leva roka palico obdrži in se dotika desne rame);

2, z levo nogo korak naprej in z desno poklek (istočasno) — leva roka palico spusti in se da v bok — desna istočasno palico sune navzgor do navpičnega vzročenja;

3. drža;

4. drža.

- IV. 1. Vzravnavna desne noge — z levo prinožiti (nazaj) — palico prijeti tudi z levo roko — vodoravno vzročenje;

2, skozi predročanje priročiti;

3. drža;

4. drža.

IV. vaja.

- I. 1. Predkorak z desno prisun levega stopala za desno peto, teža telesa na desni nogi, a leva noga stoji na prstih — palico vodoravno na prsa — roki sta v zaročnem krčenju.

2, predkorak z desno do zanoženja z levo — predročiti — palico vodoravno pred prsa.

3. drža.

- II. 1. Odkorak z levo v levo — prisun desnega stopala za levo peto (teža telesa je na levi nogi, desna noga stoji na prstih) — z levo roko odročiti — desna je v predročnem krčenju not — palico vodoravno ob levo roko — pogled v levo.

2, odkorak z levo v levo do odnoženja v desno — z levo roko vzročiti, desna ostane na svojem mestu — palico navpično ob levo roko — pogled gor.

3, polobrat v desno do prednoženja z desno — palica drža.

- III. 1. Odkorak z desno v desno — prisun levega stopala za desno peto (teža telesa je na desni nogi, leva stoji

na prstih) — vzročiti.

2. odkorak z desno v desno do odnoženja z levo — palico za tilnik.

3. s prisunom leve noge k desni do spetne stoje — palica drža.

IV. 1. Poskok sonožno za en korak na-

prej (nogi se v poskoku v kolenih krčita) — vzročenje.

2. poskok sonožno za en korak na-prej (na prvotno mesto I. 1.) — priročenje — palico vodoravno dol.

3. drža.

Orlovski kroj.

Pavle Kržán.

Mariberski tabor je takorekoč pred durmi. Ta tabor posetijo domačini in tujci. V ospredje stopijo ob takih svečanih prireditvah na vsak način oni, ki so oblečeni v kroj in oni, ki so oblečeni v narodno nošo. Nas Orle zanima ob tej priliki le kroj. V kroj se bodo morda oblekli tudi nekateri bratje, ki še niso nastopili nikoli v naši obleki. To so iz naraščajskih vrst tekom vojske, pa tudi mnogo drugih bratov, katerim se je orlovska organizacija priljubila po svojih lepih nastopih po vojski. Ker ti bratje še ne vedo, kako je Orel prav oblečen v kroj, naj tu v par vrstah to razjasnim. Tudi ostalim bratom, ki so že večkrat nastopili v kroju ne bo preveč, če si zopet pokličejo v spomin, kakšna je prava noša našega orlovskega kroja.

Kroj obstoji: hlače in surka iz predpisanega blaga, rdeča srajca, črna čepica z rdečim temenom, s peresom in rjav usnjat pas. To so glavni deli kroja. Vsak tak del ima pa še posebej nekaj malenkosti, katere morajo biti tudi v redu. In ravno tem malenkostim moramo posvečati veliko pažnjo v enakosti. Hočemo se tudi natančno dogovoriti o nošnji kroja.

Hlače in surka morata biti iz predpisanega blaga, kakoršnega odobri Orlovska zveza. Ko boš pri meri kroja, opomni krojača, da ti ne vreže preširokih hlač. Pa tudi ne smejo biti predolge ali prekratke, temveč, da se prilagajo tvojemu telesu. Surka naj se lepo prime života, posebno pazno naj bode vrezana na vratu! Surka nima na hrbtu razporke kakor civilni suknič. Rokavi naj bodo primerno dolgi. Če si kroj izposodiš, dobodi takega, da ti bo prav. Delati smešno »figuro«, ni za Orla! Premlad fantje naj si ne naročajo kroja, ker hitro rastejo ter jim je kroj kmalu že premajhen.

Rdeča srajca je iz raševine. Rdeča srajca mora imeti rdeče gumbе, ne raznih barv ali kovine. Ovratnik naj bo pokončen, bel, zlikan, ne nazaj zavihan! Brez

ovratnika nastopiti v kroju, ni lepo. Istotako naj ima vsak Orel manšete. Te so bele, ne barvaste, tudi ne progaste ali pikčaste. Če le mogoče naj imajo samo v sredini gumbnico. Manšeta naj bo okroglo zaprta ne drugače. Zapeta naj bo pod srajco.

Čepica, črna z rdečim temenom, ima na levi strani pero, pripeto s kokardo in znakom. Però naj ne bo daljše ko 15 cm in naj stoji lepo poševno (45°) ne navpično. Večkrat se opazijo prevelika peresa. Kokarda naj bo snažna. Znak naj bo pripet vzporedno z robom čepice. Kupi le tako čepico, da se bo prilegala glavi. Smešno je videti, če čepi čepica na ušesih! Pravilno je čepica na glavi, če je kokarda nad levim očesom. Čepica naj bo bolj na prejši viseča, ko nazaj. Lasje naj bodo pod čepico! Frizura naj se ne kaže!

Rjav pas se zapenja pod surko. Zaponka naj ne bo spredaj, temveč na desnem boku. **Modri načelniški pasovi se iz praktičnih ozirov ne nosijo več.** Torej bratje načelniki, opustite nošnjo modre šerpe. Novi odznaki za činovnike so razvidni iz drugega članka!

Kadar nosiš surko ogrnjeno, pride ovratnik surke na vrat (leva polovica), ne pa na prsa. Vrvica so izpeljane čez prsi in ne čez trebuh ali pas. Če imaš oblečeno surko, je vrvica ovita okoli vratu. Vrvica naj ti ne pada po hrbtu navzdol. Kadar imaš surko oblečeno, imej zapet samo prvi gumb, druge pusti odpete, da se vidi rdeča srajca. Vse gumbе imeti zapete, ali samo one čez trebuh, ni lepo.

Čevlji naj bodo vedno črni in lahki ter v dobrem stanju. Ne imejte pripetih na surki civilnih znakov ali okraskov. Tudi pretežkih veržic pri uri naj se ne nosi.

Predno oblečeš kroj, obglej ga par dni preje, če je vse v redu in v lepem stanju. Kroj naj bo zlikan, ne zmečkan. Trak z napisom sedeža odseka naj bo ličen, ne umazan; istotako kokarda na čepici. Preglej preje, če imaš v zalogi rdeče gumbе;

vzemi jih nekaj za nadomestek seboj, če katerega izgubiš. Imej pripravljen svež ovratnik in manšete!

Končno naj omenim še to, da se vsakdo, ki obleče kroj, priuči temeljito redov-

nih vaj in korakanja. Bratje načelniki, povabite vse člane, ki imajo kroj k skupnim redovnim vajam. Le v taki dobri predpripravi smemo upati na lep nastop.

Odznaki činovnikov Orlovske zveze.

Vaditeljski zbor Orlovske zveze je pri eni zadnjih sej odobril sledeče odznake:

Predsednik Orlovske zveze: Širok trobojni trak preko leve rame do desnega boka.

Načelnik Orlovske zveze: Dvojnato belo zaponko na levi rami in trobko.

Okrožni predsednik: Eno ped širok trobojni trak okoli levega rokava na nadlehtjo. Bela enojna zaponka na levi rami.

Okrožni načelnik: Enojnato belo zaponko na levi rami in trobco.

Odsekov predsednik: Eno ped širok trobojni trak okoli levega rokava na nadlehtnici.

Odsekov načelnik: Enojnata modra zaponka na levi rami in trobca.

Vaditelji O. Z.: Modra zaponka na levi rami.

Vsi drugi dosedanja odznaki načelnikov odpadejo. Ti odznaki stopijo takoj v veljavo. Vsi prizadeti naj se ravnaajo po njih.

Telovadna obleka.

Ne bilo bi odveč, če tudi o telovadni obleki spregovorimo nekaj besed. Prepotrebno je, da ima vsak telovadec svojo telovadno obleko v dobrem stanju. Le pre-pogostokrat opazujemo na tej ali oni javni telovadbi, da marsikdo ne polaga važnosti na to obleko. Bratje, snažnost je najcenejša lepota mladega človeka. Saj vode se dobi povsod še dovolj in poceni!

Kakšna pa naj bo naša telovadna obleka pri javnem nastopu? Modri telovadni trikô naj se vedno prilega životu. Naj ne visi na človeku. Hlačnice morajo segati popolnoma do stopala čevljev. Okrog čevlja, pod podplati mora biti močan trak, ki prepreči nihanje hlač. Trak ne sme biti dolg ali raztegnjen. Pas, če le možno modre barve, mora biti trdno prišit k hlačam-trikô. Pod trikô-hlače se mora obleči vedno plavalne hlače. To pa radi previdnosti v slučaju, da se hlače strgajo. Jako neokusno je, če so hlače preširoke in prekratke. Ko kupiš trikô-hlače, si jih moraš urediti po svojem telesu. Ako so ti preširoke, jih moraš ušiti, da se prilegajo nogam.

Telovadna majica ne sme biti nikoli umazana. Prilegati se mora životu. Naj ne bo prevelika! Če je, naj se ušije. V pod pazduhi naj te ne veže — a tudi preveč izpodrezati se je ne sme. Majica naj se nikoli ne nosi pod rdečo srajco. Rdeča barva se prime bele majice in to barvo ne

spraviš nikoli iz beline. Telovadno obleko imej lepo zvito, pa ne zmečkano. Majica naj nima monograma na prsih. Te malenkosti naj se razparajo. Telovadna majica mora biti še bolj čista ko trikô. Skrbno pazi nanjo, da je ne umažeš. Priporočati je, da imajo vsaj tekmovalci eno majico za nadomestek. Eno namreč za tekmo, drugo za skupen javen nastop. Lahko je mogoče, da se pri tekmi majica omaže, v umazani pa ne moreš nastopiti pri javni telovadbi.

Telovadni čevlji naj bodo celi v dobrem stanju. Opozarjamo tem potom vse brate telovadce, da imajo pri nastopih črne nogavice. Brez nogavic ali v belih ni dovoljeno nastopati. Bratje, ne le v kroju, tudi v telovadni obleki morajo biti Orli čedni in snažni. Odveč bi bilo omeniti, naj bo vsak telovadec v telovadni obleki umit, ne le po obrazu, temveč tudi po ostalem životu.

Ker se bliža čas javnih nastopov po deželi, je dolžnost vseh telovadcev, da se ravnaajo po teh navodilih in tudi druge opominjajo k snagi in lepoti oblek. V prvi vrsti so pa za to poklicani bratje načelniki. V nas samih leži velika odgovornost do vseh članov odseka. Kakoršen načelnik, tak cel odsek! Upamo pa od naših fantov, da bomo vedno veseli, kadar jih bomo videli nastopati, in, da ne bomo imeli vzroka jih grajati.

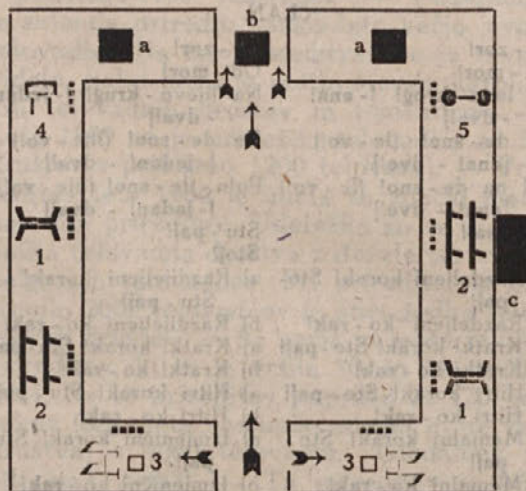
Pred javno telovadbo.

Začele so se predpriprave za naše tabore. Vsako krožje priredi svojo javno telovadbo. Gotovo je v korist vseh telovadcev, da se taka prireditev izvrši hvalevredno za vse sodelujoče. Žalibog se le prerado zgodi, da se taka javna telovadba naprti le eni osebi na rame in to je navadno načelnik Orla. Vsekakor pa to ni umestno. Načelnik ima s predpripravo za telovadni nastop samo s telovadci mnogo truda in skrbi. Torej je lahko umljivo, da se za vse podrobnosti, katerih je pri taki priliki na stotine, ne more sam za vse zanimati. Umevno je, da se mora taka prireditev izvršiti dobro le, če je zaposlenih kolikor mogoče mnogo ljudi. Sestavi naj se takojimenovani pripravljalni odbor, med katerega člane se porazdeli delo. Eden prevzame nabiranje dobitkov, drugi srečke; tretji oskrbi vstopnice, četrti kruh, pecivo; peti oddaja paviljone itd. Nepotrebno mi je razkladati vse delo, ki je prepotrebno, če hočemo, da bo zadovoljnost od strani udeležencev in prirediteljev.

Moj namen ni, opisati kako se uredi cel tabor. Podati hočem le par migljajev, ki so potrebni za brate načelnike in ves vaditeljski zbor. Delo, katerega prevzame od pripravljalnega odbora cel vaditeljski zbor je, izbrati in postaviti telovadišče! Le to je umestno delo za tehničen odsek ali vaditeljski zbor. Pravim za cel zbor, ne pa samo za načelnika. Načelnik je le nekak vrhovni vodja, ki vodi vse delo, podpira ga pa ves vaditeljski zbor. Napačno je mnenje, da mora ravno načelnik zabiti vse kole in postaviti vse mlaje, drugi ga pa od strani ogledujejo. Res je pa tudi, da mora načelnik tudi poprijeti za kako delo, in ne biti samo priganjač ali valpet! Skratka, za prireditev za Orla se mora žrtvovati vsak član po svoji moči.

Ko je odločeno, da se javna telovadba vrši, naj izdela vaditeljski zbor načrt, po katerem se bo vršila. Predvsem se naj določi približno število članov in članic, ki nastopijo pri prostih vajah. Nariše naj se na papir telovadišče. Za vsakega člana v odročenju se računa 1.80 m³ prostora. Vzame se naj pa poleg priglasenih raj še nekoliko večje število, ker je mogoče, da se zadnji trenotek še par članov odloči za nastop. Okoli telovadišča za proste vaje

naj se odloči še prostor za orodno telovadbo. Ta prostor naj bo približno 3 m širok. V njem naj bo že orodje lepo razvrščeno pred začetkom javne telovadbe. Postavljanje orodja med javno telovadbo ni lepo, drugič pa tudi pičlo odmerjeni čas ne priusti, da bi se po nepotrebnem javna telovadba zavlekla.

Telovadišče.

1. drog.	a) oder za predtelovadca.
2. bradlja.	b) oder za načelnika.
3. skok.	c) oder za godbo.
4. konj ali koza.	
5. dviganje ročke, metanje krogle itd.	

Predstoječa podoba nam kaže, kako naj se telovadišče postavi. Za pročelje naj se vzame ona stran telovadišča, da sonce ne sije telovadcem naravnost v obraz. Telovadišče naj se tudi primerno okraši z zelenjem in zastavami.

Želeti je, da se vse naše javne telovadbe vrše na takem telovadišču. Ako nam bo vaditeljski zbor oskrbel lepo in dobro telovadišče, ima že s tem naložen precejšnji del opravila. Nadalje mora vaditeljski zbor dobiti primeren prostor za garderobo, kjer se telovadci preoblečejo v telovadne obleke. Da je potreba v oblačilnici primernih obešal in stolov, je samoočeno umevno, tudi naj bode vedno odločen en član, ki med javno telovadbo čuva slečeno obleko.

Slovenska in srbohrvaška povelja k redovnim vajam.

Kakor kažejo znamenja, se bo razširila orlovska organizacija v kratkem tudi med hrvaško katališko mladino in še dalje naprej proti jugu. Saj pa ima Orel tudi namen, da združi pod svojim okriljem vsa krščanska mladina Jugoslavije. Naša naloga je, da se zblizamo in ujedini čim najtesneje Slovenci, Srbi in Hrvati. To je pa mogoče samo temeljem medsebojnega poznavanja. S tega ozira prinašamo danes slovenska in srbo-hrvaška povelja k redovnim vajam, in sicer za člana, vrsto in četo.

ČLÁN.

Po - zor!	Po - zor!
Od - mor!	Od - mor!
Na levo - krog! [- ena! - dve!]	Na lijevo - krug! [- jedan! - dva!]
Na de - sno! (le - vo!) [ena! - dve!]	Na de - sno! (lije - vo!) [- jedan! - dva!]
Pol na de - sno! (le - vo!) [ena! - dve!]	Polu - de - sno! (lije - vo!) [- jedan! - dva!]
Sto - paj!	Stu - paj!
Stoj!	Stoj!
a) Razdeljeni korak! Sto - paj!	a) Razdieljeni korak! Stu - paj!
b) Razdeljeni ko - rak!	b) Razdieljeni ko - rak!
a) Kratki korak! Sto - paj!	a) Kratki korak! Stu - paj!
b) Kratki ko - rak!	b) Kratki ko - rak!
a) Hitri korak! Sto - paj!	a) Hitri korak! Stu - paj!
b) Hitri ko - rak!	b) Hitri ko - rak!
a) Menjalni korak! Sto - paj!	a) Izmjenični korak! Stu - paj!
b) Menjalni ko - rak!	b) Izmjenični ko - rak!
Menjaj ko - rak!	Mijenjaj ko - rak!
V tek! Te - kaj!	Trkom! Trč!
Nazaj sto - paj!	Natrag stu - paj!
V desno (levo) sto - paj!	Desno (lijevo) stu - paj!
Roki - v bok!	Ruke - o bok!
Roki na - križ!	Ruke na kri - ža!
V red na - stop!	U red na - stup!

VRSTA.

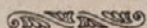
V zastop na - stop!	U zastup na - stup!
Raz - hod!	Raz - laz!
Ravnaj se na de - sno! (le - vo!)	Ravnaj se na de - sno! (na lije - vo!)
Glej rav - no!	Gledaj rav - no!
Na de - sno! (le - vo!)	Na de - sno! (lije - vo!)
Na le - vo! (de - sno!)	Na lije - vo! (de - sno!)
Na levo - krog!	Na lijevo - krug!
Pol na de - sno! (le - vo!)	Polu - de - sno! (polu - lije - vo!)
Vrsta sto - paj!	Vrsto stu - paj!
Vrsta - stoj!	Vrsto - stoj!
V red na desno (levo)! - Stoj!	U red na de - sno! (lije - vo!) - Stoj!
a) Na desno (levo) zavij!	a) Desno (lijevo) zavoj!
Vrsta sto - paj!	Vrsto stu - paj!
b) Na desno (levo) za - vij!	b) Desno (lijevo) za - voj!
a) Dvakrat na desno (levo) zavij! Vrsta sto - paj!	a) Dvput na desno (lijevo) zavoj! Vrsto stu - paj!
b) Dvakrat na desno (levo) za - vij!	b) Dvput na desno (lijevo) za - voj!
a) V red! Pol na de - sno! (le - vo!) Vrsta sto - paj!	a) U red! Polu - de - sno! (lije - vo!) Vrsto stu - paj!
b) V red! Pol na le - vo! (de - vo!) Rav - no!	b) U red! Polu - lije - vo! (polu - de - sno!) Rav - no!

ČETA.

Za dvored (dvostop) od - šteje!	Za dvored (dvostup) zbroj - se!
V dvored na de - sno!	U dvored na de - sno!
V red na le - vo!	U red na lije - vo!
V dvored na de - sno! (le - vo!) [Iz zastopal]	U dvored na de - sno! (lije - vo!) [Iz zastupa!]
V zastop na le - vo! (de - sno!) [Iz razmaknjenega dvoreda!]	U zastup na lije - vo! (de - sno!) [Iz razmaknjenega dvoreda!]
V dvored na - stop!	U dvored na - stup!
V dvostop na - stop!	U dvostup na - stup!
Na de - sno! (le - vo!)	Na de - sno! (lije - vo!)
Na le - vo! (de - sno!)	Na lije - vo! (de - sno!)
V dvostop na de - sno! (le - vo!) [Iz zastopa!]	U dvostup na de - sno! (lije - vo!) [Iz zastupa!]
V zastop na le - vo! (de - sno!) [Iz dvostopa!]	U zastup na lije - vo! (de - sno!) [Iz dvostupa!]
V štiristop na de - sno! (le - vo!)	U četverostup na de - sno! (lije - vo!)
V dvored na le - vo! (de - sno!)	U dvored na lije - vo! (de - sno!)
V štiristop na de - sno! (le - vo!) [Iz dvostopa!]	U četverostup na de - sno! (lije - vo!) [Iz dvostupa!]
V dvostop na le - vo! (de - sno!) [Iz štiristopa!]	U dvostup na lije - vo! (de - sno!) [Iz četverostupa!]
Za tristop (štiristop osmerostop) odšte - te!	Za tristup (četverostup osmerostup) zbroj - se!
a) V tristop (štiristop osmerostop) na desno (levo) zavij! Četa sto - paj!	a) U tristup (četverostup osmerostup) na desno (lijevo) zavoj! Četo stu - paj!
b) V tristop (štiristop osmerostop) na desno (levo) za - vij!	b) U tristup (četverostup osmerostup) na desno (lijevo) za - voj!
a) V red na desno (levo) zavij! Četa sto - paj! [Iz tri - osmerostopa!]	a) U red na desno (lijevo) zavoj! Četo stu - paj! [Iz tri - osmerostupa!]
b) V red na desno (levo) za - vij! [Iz tri - osmerostopa!]	b) U red na desno (lijevo) za - voj! [Iz tri - osmerostupa!]
a) V tristop (štiristop)! Pol na de - sno! (le - vo!) Četa sto - paj!	a) U tristup (četverostup)! Polu - de - sno! (lije - vo!) Četo stu - paj!
b) V tristop (štiristop)! Pol na de - sno! (le - vo!)	b) U tristup (četverostup)! Polu - de - sno! (lije - vo!)
a) Na desno (levo) zavij! Četa sto - paj!	a) Desno (lijevo) zavoj! Četo stu - paj!
b) Na desno (levo) za - vij!	b) Desno (lijevo) za - voj!
a) V dvored! Pol na de - sno! (le - vo!) Četa sto - paj!	a) U dvored! Polu - de - sno! (lije - vo!) Četo stu - paj!
b) V dvored! Pol na de - sno! (le - vo!)	b) U dvored! Polu - de - sno! (lije - vo!)
V dvored na desno (le - vo!) - Stoj!	U dvored na desno (lije - vo!) - Stoj!
Četa - stoj!	Četo - stoj!

Opomba: Povelja pod a) se rabijo na mestu oziroma z mesta, povelja pod b) med korakanjem.

Bilješka: Zapovijed se pod a) upotrebljava na mjestu, odnosno s mjesta, dok se zapovijed pod b) upotrebljava za stupanja.

NAŠE SLAVJE

mariborskega tabora se bliža, bratje! Malo da ne ves katoliški svet se pripravlja, da prihití v našo sredo. Nasprotniki so se pričeli zanimati za nas in in bi srčno želeli, da tega tabora ne bi bilo. Nam pa se dvigajo prsi pri tem v radostnem pričakovanju, ko stopimo z vso silo na dan in pokažemo svoje vrste. Ne gre nam zato, ali nas bo tisoč več ali manj — ker mi ne štejemo številki! — temveč to nas briga, kakšna je naša notranja sila, ki edina nekaj zmore. Dcvršenosti se nam hoče, tako celote kakor posameznika. Bratje, to je naša velika naloga, ki nam jo nalaga tabor. Tu mora vsak izmed nas storiti popolnoma svojo dolžnost. Treba je neumornega dela na telovadišču, tekmovalcem neprestane vežbe! Delajmo, dokler je še čas. Kaj bomo rekli po taboru, če telovadba ne bi bila prvovrstna? Ne, to se ne sme zgoditi. Torej, zavedajmo se dolžnosti napram javnosti. Pripravljajmo se v vseh ozirih na tabor, tako kakor nam velevalo navodila. Orlovstvo se ne sme strašiti nikakšnih težkoč, neumorna moč mora biti v njem! Delajmo!

Francoska katoliška telovadna organizacija.

V 1. številki »Mladosti« t. l. smo bili priobčili kratek članek o francoskih mladeniških organizacijah. V onem članku smo pojasnili, da je na Francoskem najbolj podobna naši orlovski organizaciji, telovadna organizacija, ki se imenuje: Fédération Gymnastique et Sportive des Patronages de France. — Ravnotako kakor naša orlovska organizacija je morala tudi zveza francoskih telovadnih organizacij prekiniti med vojsko svoje delovanje. Leta 1913 se je vršil zadnji občni zbor Federacije pred vojno. Naslednji pa se je vršil šele leta 1919. — Ker vemo, da žele tudi naši Orli spoznati katoliške francoske telovadce, pri našamo par podatkov iz poročila, ki ga je na občnem zboru l. 1919 podal predsednik Federacije. — Francoska katoliška telovadna organizacija ni mlada. Prva telovadna društva so bila ustanovljena že leta 1873 in sicer v Parizu. Imenovala so se: Patronages de Nazareth. V teh društvi se je zbirala delavska mladina. Vendar društva niso stala med seboj v ožjih stikih; le vsako leto so napravili skupno prireditev. Vseh

prireditev je bilo 25. — Ker je število teh društev neprenehoma rastlo, se je pokazala sčasoma potreba, da bi se ta društva organizirala. Zato je sklical leta 1898 dr. Michaux (reci: Mišó) vsa katoliška telovadna društva v Pariz in ustanovil Federacijo. Takoj je vstopilo v Federacijo 20 društev s približno 700 telovadci. — Federacija je sklenila prirediti vsako leto večjo javno telovadbo. Na teh prireditvah se je ravno videlo, kako hitro je rastlo število katoliških telovadnih društev in telovadcev. — Leta 1899 se je udeležilo telovadbe že 50 društev s približno 1200 telovadci. — Prireditev leta 1900 je imela že značaj mednarodne prireditve. Udeležila so se je najboljša telovadna društva z dežele ter zveza belgijskih telovadcev. Pri prireditvi je nastopilo 2000 telovadcev in štiri godbe telovadnih društev. — Še večja in lepša je bila prireditev, ki se je vršila 10. in 11. aprila 1904. Na to prireditev je prišlo že 120 odsekov (tega leta nastopijo odseki in ne več društva) s 4000 telovadci. Gledalcev je bilo nad 20.000. — Ta prireditev je bila zopet mejnik v razvoju Federacije. Skupne prireditve so postale že prevelike. Zaradi tega so prirejala odslej telovadbe le posamezna okrožja (Unions régionales). Vsako nedeljo poleti so bile na vseh straneh Francije veličastne prireditve. Na teh prireditvah je nastopilo 2, 4 in tudi 6000 telovadcev. — Najlepša prireditev je bila leta 1911 — telovadba v Nancyju. Nastopilo je deset tisoč telovadcev, ki so vzbujali splošno občudovanje vsled svoje vztrajnosti, discipline in vsled tehnične izobrazbe. — V Federaciji se goji od leta 1901 dalje tudi atletika in fotbal. Posamezna okrožja imajo posebne klube, v katerih se goji fotbal. Takih klubov je v Federaciji sedaj že nad 800. — Leta 1914 je imela Federacija že blizu 200.000 članov. — Zanimive so tudi programatične besede, ki jih je izrekel ob priliki predsed. Federacije: »Če gleda kdo samo naše tekme, atletske in telovadne prireditve, slovesnosti, bi utegnil misliti, da gre tu le za otročjo igro, za pošteno zabavo, ki naj jo ima mladina v dobi, ko je najbolj izpostavljena kvarljivim vplivom. To pa naša organizacija ni! Naše delo je prava ljudska vzgoja, ki jo izvršujemo v naših odsekih, vzgoja ljudstva in sicer obenem fizična, moralna in verska, t. j. popolna in integralna vzgoja, ki stremi za tem, da vzgoji popolnega moža. Vedite pa, da ne tr-

dim, da so naši člani popolni, ljudje brez napak. Ljudje so in imajo kakor vsi ljudje napake, nepopolnosti. A cni najdejo v odsekah prijatelje, voditelje, zveste duhovnike, ki jim pomagajo, da postanejo trdni v načelih in to je dosti. — Igre, telovadba, šport, vsakovrstne fizične vaje so najboljša zdravilo za ljudstvo. Dotikajo se tudi vprašanja, o katerem se največ govori t. j. o socialni higieni, važnih in strašnih vprašanj tuberkuloze, alkoholizma. — Razventega zadenejo tudi na važna vprašanja o varstvu naroda, o delavnosti industrije in trgovine, na težka vprašanja o zblizanju razredov, o razmerju med delom in kapitalom. — Besede, ki veljajo tudi za našo orlovsko organizacijo.

* * *

Brežice ob Savi. Širša javnost še menda ni izvedela, da obstoja tudi pri nas telovadni odsek Orel. Ustanovil se je že leta 1912., a radi velikih ovir, zlasti radi pomanjkanja telovadnih prostorov in telovadnega orodja se ni mogel prav razvijati, dokler ga ni nesrečna vojska popolnoma uspravala. V tej krvavi vojski sta našla smrt tudi bivši načelnik in podnačelnik tukajšnjega odseka br. Jože Šetinc in br. Ivan Pečnik. Bila sta fanta, kakršnih je žalibog tako malo. Dasiravno preprosta kmečka sinova, sta se z lastno marljivostjo globoko izobrazila, bila sta neustrašeno navdušena za lepo katoliško organizacijo, duša vsega tukajšnjega društvenega življenja, vzor in ponos vseh faranov. Naj bodo te kratke vrstice mal hvaležen spomin na njihovo nesebično in požrtvovalno delo, vsem fantom pa v vzpodbudo, da ju skušajo posnemati. — Ko so se nekoliko uravnale razmere, pa smo koj začeli misliti na to, kako bi zopet poklicali Orla k življenju. Delo ni bilo tako lahko, prišla je ena ovira za drugo, a trdna volja in vztrajno delo je premagalo vse. Ko se je priglasilo okrog 20 fantov, smo se dne 1. novembra 1919 zbrali v kaplarni, kjer smo sklenili, da se odsek mora ustanoviti in smo tudi takoj izvolili naslednji odbor: predsednik Tonček Ferencak, tajnik Karol Arlič, blagajnik France Pečnik, načelnik Ivan Krošl, odborniki: Miha Deržič, Maks Habinc in France Levak. Odbor je takoj začel resno delati. Izprosil smo od mestne občine dovoljenje za uporabo lepe in velike telovadnice v dekliški šoli, kupili smo od bivšega nemškega »Turnvereina« nekaj telovadnega orodja, načelnika smo poslali na tečaj v Celje in ko so bile tako vse predpriprave gotove, smo z novim letom 1920. pričeli s telovadbo članov. Skrbeli smo tudi za naraščaj, ki je začel telovaditi 1. marca. Število članov je sedaj 28, med temi 16 telovadcev, naraščaja je okrog 40. Pa naše število se mora še pomnožiti! Zato pa, člani: vsi neustrašeno na delo in privabite v naš krog še druge fante, ki so še dobri in želijo dobri ostati. Prihajajte pridno k fantovskim večerom, ki se vršijo od 1. marca naprej redno vsakih 14 dni. Bog živil!

Dijaški Orel v št. Vidu nad Ljubljano. — Dne 16. oktobra 1919 smo ustanovili Orla v zavodu sv. Stanislava. Novo življenje je tedaj vzklilo in zaplapolalo med nami, kajti do tedaj smo imeli komaj malo pojma o orlovstvu. Z veliko vneemo smo torej šli na delo in le po takem delu je bilo mogoče, da smo že o priliki slovesne oblube, dne 7. decembra 1919 mogli nastopiti s telovadnimi točkami,

ki so dobro uspele. Tudi na pustni torek smo si napravili malo zabave; naraščaj je igral igro »Občinski tepček« in nastopil z nekaterimi vajami, ostale točke je pa proizvajal vaditeljski zbor, ki ga je na tekmi 13. marca 1920 potrdila O. Z. po svojih vaditeljih. Posebno skrb smo obračali na naraščaj, ki smo mu določili voditelja. Iz svoje srede si je izvolil lastne vaditelje, ki so v pomoč načelniku naraščaja. Ima tudi posebne naraščajeve večere, ki so podobni članskim. Želeti bi bilo, da bi se tudi drugod upeljali taki večeri, ker mnogo pripomorejo k vzgoji bodočih Orlov. Pri fantovskih in naraščajskih večerih je vedno številna udeležba. Članov šteje odsek 109, naraščaja 120. Bog živil!

Mirna na Dolenjskem. Dne 21. julija 1919 smo ustanovili Orla. Vzrok, da se doslej nismo oglasili, ni bila malomarnost, ampak hoteli se nismo še pred svetom pokazati. Morali smo se boriti z mnogimi težavami. Vse težave pa premaga trdna volja, in te, hvala Bogu, ne manjka pri nas. Korajže nam tudi nasprotniki ne morejo vzeti; nasprotno, s svojimi surovimi nastopi nas šele pouče, kako nam je potreba prave izobrazbe in olike. Fantovske večere in telovadbo imamo vsak četrtek, včasih še pogostejše. Pozna se, da dobiva med fanti orlovska misel vedno več tal, ker pridno telovadijo in radi berejo »Mladost«. Te dobivamo 19 izvodov. Pridno se pripravljamo na mariborski tabor. Na naš številni naraščaj tudi dobro pazimo. Drug drugega navdušujemo, mi naraščaj z zgledom in besedo, nas pa spodbuja lepa vrsta mlajših, ki so vztrajni kljub vsemu prizadevanju nasprotnikov. Škoda, da imamo tako majhno dvorano. Kmalu ju mislimo razširiti, potem bomo na konju. Ob ugodnem vremenu vedno telovadimo na prostem. Javno smo nastopili dvakrat pri skupnem sv. obhajilu. Upamo, da bomo v prihodnje kaj več in bolj imenitnega poročali. Naša želja je, da se tudi v okolici ustanove odseki Orla, ki naj zajeze surovost in spravijo med fante več resnične izobrazbe in verskega duha. Bog živil!

Škofja loka. Na praznik sv. Jožefa se je vršila pri nas okrožna seja, pri kateri so bili zastopani trije odseki. Razpravljalo se je o okrožni prireditvi in o mariborski slavnosti. — Isti dan se je še prav posebno postavil naš naraščaj! Ne bi človek mislil, da je v teh fantičih in deklicah toliko trdne volje in spretnosti. Od prve do zadnje točke je bil ves spored dobro dovršen. Zlasti so nas presenetile lepe skupine in vzorna, včasih precej smela orodna telovadba. Upravičeno pohvalo zaslužijo voditelj in voditeljici naraščajev. — Za ta praznik so se fante pripravili po odloku O. Z. s primernimi fantovskimi večeri, katerih so se v obilnem številu udeleževali. Splošno mnenje je, naj bi O. Z. skrbela vsako leto, da se ohrani ta koristna upeljava.

Šmihel nad Pliberkom. Dne 14. marca 1920 smo imeli prvi občni zbor, ki so se ga poleg članov in okrožnega predsednika br. Božiča udeležili še nekateri odsekovi podporni člani. Iz poročil odbornikov je posneti, da se je odsek živahno gibal. Redno je imel vaje, pogosto fantovske večere. Pridelil je dve predstavi, se udeležil tabora v Dobrhlivasi, prenosa zemeljskih ostankov junaka Fr. Malgaja v Guštanju. Po poročilu odbornikov je brat navdušeno deklamiral orlovsko himno, brat načelnik pa je v jedrnatih in krepih besedah povdarjal namen orlovske organizacije. Okrožni predsednik br. Božič je izrazil odseku svoje priznanje ter v nadaljnjih besedah povdarjal, da je član šele tedaj pravi Orel, ako orlovska načela tudi praktično udelejuje. — Začetek je premagan, z novim veseljem in navdušenjem stopamo neustrašeno naprej. Bog živil!

Žiri. Po vojski se še nismo oglasili z daljšim člankom v »Mladosti«. Zato nekoliko nazaj o našem delu. Takoj ob ustanovitvi Jugoslavije se je naš Orel zopet poživil. Pristopilo je lepo število članov, rednih kakor tudi podpornih. Posebno mlajši bratje Orli so se takoj začeli pridno urediti v telovadbi na orodju in v prostih vajah. Poleti smo se udeležili javnih nastopov v Selcih, Horjulu in po zastopnikih tudi drugod. Od drugega občnega zbora dalje imamo tudi redno vsak teden enkrat fantovski večer, na katerih smo že obravnavali »Zlato knjigo«, poslovnik, vsako nanovo izišlo »Mladost«, poleg tega že tudi več samostojno zasnovanih vprašanj v obliki referata, vsi bistveno v zvezi z orlovstvom. Pridno se pripravljamo na letnjske prireditve. Najprej je na belo nedeljo pri orlovski prireditvi nastopil vaditeljski zbor z vaditeljskimi in članskimi prostimi vajami. Na binkoštno nedeljo bo javni nastop vrhniškega orlovskega okrožja pri nas na Zireh. Z največjim vese-

ljem pa mislimo na mariborsko orlovsko manifestacijo, katere se bomo po možnosti vsi udeležili. Tudi Orlice vztrajno napredujejo in za letošnje slavnosti v pripravah kar tekmujejo med seboj. — Na sv. Jožefa smo imeli Orli in Orlice skupno sv. obhajilo in potem takozvano tridnevno, t. j. tri večere zapored smo priredili fantovske večere po od Orlovske zveze poslanih osnovah. Najbolj pa smo veseli krepko se razvijajočega naraščanja, ki se deli v ljudskošolski in izvenšolski ali obrtni naraščaj. Ta je pod spretnim in skrbnim vodstvom bivšega načelnika br. Moreta tako napredoval, da je lahko nam članom za zgled, posebno v disciplini in vztrajni navdušenosti. — Dasi imamo žirovski Orli mnogo zaprek, i vsled krajevnih oddaljenosti od drugih odsekov, i vsled domačih ovir, vendar kljub temu z veseljem delamo in tudi napredujemo. Vsem bratom pošiljamo bratske pozdrave in kličemo: Bog živi!

NAŠA SOLA

Orlovsko veselje in samozavest nam lepo opisuje br. Anton Urh iz Dola v pismu, ki ga je poslal fantom v Št. Jakobu ob Savi, ko so ustanavljali orlovski odsek. Preberite njegove krepke besede in ravnajte se po njih. Pismo slove: Še se spominjate — kako lepo je bilo v Št. Jakobu pred vojsko. Kdo bi ne bil vesel navdušenih bratov, kakor so bili: Peter Grad, oba brata Mivšek in drugi — o kako so ti ljubili društveno delo, koliko so žrtvovali — žal, da jih sedaj, ko bi jih tako potrebovali, ni med nami. — Fantje, vi, ki ste se vrnil nazaj, ki ste bili preje v naših vrstah — vi, ki ste toliko žrtvovali v vojski, toliko trpeli, ali boste sedaj pustili, da bi prenehala ta lepa in potrebna organizacija — češ — mi smo utrujeni, izmučeni — nismo več za to delo? Predragi! Za življenje ali smrt nam gre. V strašnih, razburkanih časih živimo, ko bo kmalu zmagala ali nevera, ali katoliška resnica — se bo dalo zadoščenje toliko zasramovanemu Kristusu — ali pa bodo Boga vrgli iz vsega javnega življenja. Iz naših šol že mečejo krščanski nauk, naše duhovnike tako ostudno blatijo, zasramujejo — fantje — ali Vam je vseeno, če zmaga Kristus — naš Zveličar — ali če zmaga brezverstvo? Priznam, na tem svetu je lažje živeti brez zapovedi, brez Cerkve — a umreti je strašno!

Vse naše organizacije se bojujejo za katoliško resnico — zato se trudi orlovska organizacija.

Orel biti se pravi odločno pokazati, da hoče kdo biti katoliški kristjan. Fant-Orel gre pogumno v boj za čednostno življenje — nič se ne boji žrtev, premagovanja — ne stra-

sti — razum je, ki ga vodi — njegova jeklena volja vse zmore.

Fant-Orel visoko ceni svojo fantovsko nemadeževano čast — spodobna je vsaka njegova beseda — dostojno, olikano njegovo obnašanje do vsakega, nezmernost, pijančevanje on sovraži, ni ga sram ob nedeljah in praznikih biti pazljiv pri pridigi, krščanskem nauku, veselje ima do sv. zakramentov. Kdo ne spoštuje takih fantov? Kdo more reči, da tako ni prav, lepo?

Le tisti ne marajo za Orla, ne marajo za katoliška društva, ki so pozabili na Boga, ki se vdani razuzdanosti, pijančevanju, katerih besede so le kvanta ali kletev, katerih življenje ni pravo življenje.

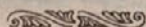
Fantje — med katerimi hočete biti? — Ali se boste še obotavljali stopiti med orlovske vrste? Ali se bojite žrtev? Za vero, lepo katoliško življenje kaj žrtvovati — ali je to preveč?

Ali imate strah pred zabavljači, se bojite onih, ki Vas bodo zato sovražili, zasmehovali?

Fantje, ne bojte se jih! Obmolknili bo njih jezik, strta bo njih moč, zakaj Bog je močnejši ko satan.

Oklenite se Cerkve, držite se njenih nauk — izobrazite se v katoliških društvi, berite katoliško časopisje, strnite se v močno orlovsko organizacijo s polno zavestjo, da se borite za najdragocenejše ideale, nikdar ne pozabite, če je treba kaj žrtvovati, kaj trpeti, da je z vami Bog!

Fantje — prepričan sem, da ste me razumeli — ne pustimo si iztrgati vere, zato vsi v našo katoliško orlovsko organizacijo! Bog z vami!

Neverjetno težko je podati jasno sliko časovnega obzora. Svet je v stalnem gibanju in pretakanju iz ene dobe v drugo. Iz tal vstajajo razni proroki in oznanjajo ljudem evangelij — in ti jim slepo slede. Ni pa to morda blagovest sreče in miru, temveč je to glas sovraštva, ubojstva in tepanja. Od najvišjega do najnižjega sega ta senca. Najnižji čutijo krivico višjih, ki s posmehom izžemajo bedo do dna. Brezpravno sodrgo jo nazivajo in ji mečejo kosti v pomirjenje. Kakor zlata teleta velekapitala, strasti in sile sede ti na svojih mestih in ukazujejo s prstom mimoidočim, da se jim klanjajo in se jim pokore. Ni pravice, pa je ni. Povem, da tudi naše vrste ne poznajo pravico dobro. Le preveč govorijo o njej, ko pa bi bilo treba pokazati tudi dejanja, takrat pa nastane navadno molk. Doslednosti pogrešamo pri nas in to ponovno povemo. Naše krščanstvo ni čisto, in naj mi jih še sto zabrusi v obraz, da pridigujem dvojno moralo. Škoda je le, da človek nikdar ne sme vse tako povedati, kakor je v resnici in kakor bi bilo pravilno. Vsaj za svojo osebo bi pač želel dejanj in sicer dejanj odločnosti, ki morejo edino pomagati in so vedno na mestu. Prav gotovo! Tako so pa sami oziri in oziri... Dobro, ozrimo se enkrat v pravo smer, da odpomoremo svoji nebogljenosti in strahopetnosti. Nihče nas ne bo požrl. Premalo korajže je v nas in malo samozavesti. Oni pa, ki so na tleh, pa škripljejo z zobmi in čakajo, da pridejo sami navzgor, kjer pa ne bi bili prav nič boljši od prvih. Človeško samoljubje je neizmerno o. Svet pa je obrnil hrbet krščanstvu, ki je edino zmožno, da pravilno vlada človeško družbo po naukih in zgledih Kristusovih. Seve ti ljudje pa morajo biti res kristjanje. Lahko je govoriti o katoliški veri, a se ne ravnati po nji. Doslednosti, ljudje božji, je treba načelom, pa naj pri tem zastokajo lastni »pristaši«. Prepričan sem sicer, da bo krenilo človeštvo po preteku zdanje družabne zmedenosti na pot strpnosti in krščanske blagovesti. Do tega mora nujno priti in naj je še toliko revolucij in prevratov vmes. Ali hočemo res pokončati in iztrebiti drug drugega? Začasno bi bilo to mnogim prav všeč. Vendar kaj potem? Tu pa vsak umolkne in nihče ne ve napraviti boljšega. Zato je pa treba, da

se ljudje sporazumejo med seboj, kakor velevala zapoved: Ljubi svojega Boga... svojega bližnjega pa kakor samega sebe. Pomni vedno, o človek, da je Bog, ki je govoril nam vsem največjo besedo. V Bogu je naša rešitev. Ni pa velikih in malih med nami in tisti, ki dela drugače, ni katoličan in ne kristjan. Ti delajo vse drugače in ne iščejo v nobenem oziru samega sebe in se tudi ne ozirajo na druge, ki sledijo temu. Naša vsakdanja molitev očenaša nas to uči in ne molimo je drugače, ko da bo vedno resnična. — Josta.

Kazni posebne vrste. — Že stari narodi so se mnogo borili proti alkoholu, temu velikemu sovražniku človeštva, razdiratelju družinskega življenja in protivniku vsega napredka. Pri starih narodih so bili zakoni proti alkoholu prav strogi. — V Atenah, domovini umetnosti in lepote, so stari Grki obsodili nekega zakonodajnega uradnika na smrt, ker se je preveč napil. — Strogi Spartanci pa so šli še dalje. Prepovedali so popolnoma pitje opojnih pijač in državnik Likurg je ukazal, da se povsod zatre vinska trta. — Za časa rimske republike je bilo prepovedano piti mladini vino; šele nad 30 let stari moški so smeli uživati vino. (Kakšen blagoslov bi bilo to za nas tudi še danes!) V slučaju pa, da je kdo storil zločin v pijanosti, se to ni smatralo kakor olajšujočo okolščino, temveč je bil zločinec zato obsojen še strožje. — Grški modrijan Pittakos v Mitileni je izdal naredbo, da se mora vsakoga, ki je v pijanosti zagrešil kak zločin, dvakrat strožje kaznovati kot onega, ki je storil enak zločin v treznosti. — Mohamed, ustanovitelj Izlama, je popolnoma prepovedal v Koranu uživanje vina. — Karol Veliki je mnogokrat strogo opominjal svoje dvornike, naj ostanejo trezni. — Francoski kralj Franc I. je odredil l. 1536 jako stroge navedbe proti alkoholikom. Odredil je, da se kaznuje vsak pijanec v prvem slučaju z ječo ob kruhu in vodi. Ako so koga drugi zalotili pijanega, se mu je naštel primerno število palic, tretjič so ga pretepli z biči. Ako je ostal nepoboljšljiv pijanec, odrezal se mu je en prst na nogi, ako to ni pomagalo, je bil izpostavljen na sramotni kamen, a končno je bil izgnan iz domovine. — V nekaterih drugih deželah so zaprli pijance v ječe ter jim dajali le tako hrano, ki je bila pomešana z žganjem in to tako dolgo, dokler se ni pijancu zgnusilo ter se je začel braniti uživati tako hrano. Ali pa so zaprli vse, ki so jih našli pijane na ulicah, potem pa, ko so se streznili, so morali pometati ceste, ne glede na to, ali je bil kdo bogataš ali siromak. Še tudi danes prav priporočljivo!

Uredniška vest. Vsled obilice gradiva in pomanjkanja prostora so morali tudi v ti številki izostati nekateri prispevki, posebno drobni. Uredništvo ima v tem oziru vezane roke in bi si samo želelo boljše uredbe. Ker pa je to začasno še nemogoče, naj to bravci vpoštevajo in naj se zadovoljijo z listom, kakoršen je. Izredne razmere ne prizanašajo nikomur.

Beseda o Josipu Jurčiču.

Že zopet nekaj »učenega«, česar živ človek ne razume! — bo morebiti marsikateri zarobantil, ko bo pričel brati te-le vrstice. »Kaj pa nas brigajo vsi tisti pisatelji in pesniki s pošvedranimi klobuki in z vsakojakimi pentljami okoli vratu. Oni naj bodo za sebe, mi pa za sebe. Brez njih bomo že živeli, ti škrici pa brez nas bolj težko. Pustite jih torej v miru in ne mučite še nas z njimi.« Veš, prijatelj, takle hudomušen govor mi ne bi bil ravno všeč. Pokazal bi s tem, da se ne maraš ničesar več naučiti in nič več spoznati ko ono, kar je obitega s plotom v domači vasi. In poleg tega pa še praviš, da si Orel, mladenič, ki mu znanja in vednosti ne sme biti nikdar dovolj! Zato pa le verjemi in sprijazni se s to, tebi tako grenko mislijo, da človek nikoli dosti ne ve in da se je treba vedno in vedno učiti. Pečena piščeta nikomur sama v usta ne lete, tako te zbadajo doma oče ali mati, če bi se časih pri delu rad potuhnil in nisi ravno voljen prijeti zanj. Enako je, če hočeš kaj znati in napredovati, moraš se tudi učiti, gledati z odprtimi očmi svet, ki ni ravno v tvoji najbližji okolici.

»Mladost« te hoče seznanjati z vsemi stvarmi. Večkrat bodo med njimi tudi takšne, ki o njih še sploh nikdar razmišljal nisi, ki pa je potrebno, da vsaj nekoliko veš o njih in dobiš z njimi podlago in pobudo k nadaljnemu razglabljanju. Ne misli, da bomo govorili res le o pisateljih, pesnikih, umetnikih. Na vrsto bodo prišli tudi pogovori o gospodarstvu, občinski upravi, zgodovini, državi itd. Fantje, vi pa tudi sami sporočite, kaj bi radi vedeli, in ustregli vam bomo; »Mladost« je vedno na razpolago vsem, le pridno jo zalagajte z dopisi in drugimi prispevki. Vzajemno delo bo obrodilo veliko lepši sad, ko pa če dela le eden ali mala peščica ljudi. In nič več ne boste tožili o »visoko pisani« »Mladosti«. Ker s tem, da boste sodelovali pri listu sami, obenem pa skušali do cel razumeti vsebino vsake številke in se po naučenem in dobro spoznanem tudi ravnali, boste vzljubili šele »Mladost« kakor svoje glasilo in če je ne bi bilo več, se vam bo moralo zdeti, kakor da vedno nečesa pogrešate. Podajte se na to pot s korajžo, brez strahu in kolebanja!

* * *

Kakšno Josip Jurčičevo povest je že menda bral sleherni, ki le količkaj brska

po knjigah. Drugi pa je vsaj slišal pripovedovati o njegovih lepih spisih in je tuptam izvedel vsebino katerega izmed njih. Kajne, kako pristno narodno piše, kakor da nam bi ded v zimskih večerih pravil svoje spomine! Dogodki v »Juriju Kozjaku«, »Domnu«, »Klosterškem žolnirju« in v daljših povestih kakor so »Hči mestnega sodnika«, »Med dvema stoloma«, »Doktor Zober«, »Lepa Vida«, »Cvet in sad« so risani tako preprosto in naravno, a vendar jih vsakdo rad bere. Kaj pa »Deseti brat«, ali tega ni napisal Jurčič? Kajpak. Ravno o tem se hočemo nekoliko pomeniti, pravzaprav le bolj o naslovni osebi v njej. Podati hočemo s tem način, s kakšnim razumevanjem je treba brati katerokoli povest, zgodbico, roman ali kaj sličnega, da ima človek korist od tega in da ve za kaj pravzaprav gre. Branje, kjer bralec samo »požira« in pričakuje konca, misli pa so bogve kje, je brezkoristno in škoda oči ter časa za to. Brati se mora s prevdarnostjo, z razmišljanjem.

Predno bomo govorili o stvari sami, še kratek Jurčičev življenjepis. Mož se je rodil 4. marca 1844 l. na Muljavi pri Zatičini na Dolenjskem. Ljudsko šolo je obiskoval na Krki, pozneje v Višnji gori in je prišel l. 1855. v normalko v Ljubljano, kjer je tudi dovršil srednjo šolo. Še gimnazijec se je pečal mnogo s slovstvom. L. 1865. se je šel učiti na Dunaj pravoslovja — in trpljenja. Preživel je dneve silne bede; kajti od doma ni dobival nobene podpore in se je preživljal le z zelo pičlimi nagradami za svoje spise. L. 1868. pa je prišel za urednika »Slovenskega naroda« in je zato dobival 100 kron mesečne plače. A že leta 1870. je odšel zopet na Dunaj; naslednjega leta pa se je preselil v Sisek, kjer je prevzel uredništvo lista »Südslavische Correspondenz«. Sredi meseca julija pa se je na povabilo vrnil v Maribor in je bil od tistega časa pa do smrti glavni urednik »Slovenskega naroda«, ki se je z njim leta 1872. preselil v Ljubljano, kjer je tudi Jurčič umrl 3. maja l. 1881.

Josip Jurčič je klasik slovenske ljudne povesti in je ustvaril obenem z Levstikom Slovincem realizem. Malo da ne vsa svoja dela je začrtal in izvršil na podlagi slovenskega narodnega in ljudskega življenja, in zato so vse njegove povesti Slovincem tako zelo priljubljene. Kako tudi ne! On je za Levstikom prvi, ki je spoznal, da se je treba pravemu pisatelju

učiti predvsem pri narodu, ki zanj piše, da se mora pisati »v domači besedi, v domačih mislih, na podlagi domačega življenja«. Prodril je preprostemu človeku v globočino srca, in govorico, dasi časih precej robato in neizbrano, mu je vzel naravnost z jezika. Vse njegove osebe živijo, »meso imajo, kri in — kosti, trde kosti! V svojih povestih in romanih je stopil takoj na domača tla... On ni iskal ne vem kod, po deveti deželi svojih podob, ne po salonih, koder jih tako radi iščejo naši mladi pisatelji, po salonih, ki so jim tako tuji, kakor — deveta dežela. Okoli očetove hiše, po domačem kraju, po slovenski domovini je zgodaj že z bistrim očesom, zdravim umom in gorkim srcem opazoval življenje, in kar je videl, to nam je pred oči stavil v svojih

povestih, v živem dejanju in gibanju; toda ne čisto tako, kakor je posamezne prikazni videlo njegovo oko. Delal je, kakor dela dober slikar, ki ne prepisuje narave: tu vzame bister potok, tam z mahom obrastlo skalo, tam lepo drevo, in vse to, kar je videl tuintam, združi v lepo, harmonično celoto ter nam tako poda resnično in vendar idealno podobo.»

Tako pravi o Jurčiču Stritar. Le malo je takih oseb pri Jurčiču, ki moremo reči o njih, da so medle. Njegovi značaji so življenjsko-resnični: orisal jih je, kakor jih je poznal in jih ni maral pisateljski pobarvati. Te vrline — in še mnogo drugih — ga delajo tako velikega, dozda še v marsičem neprekosljivega, in Slovenci smemo biti nanj prav zelo ponosni. Josta.

Orlovske potrebščine

ima v zalogi Gospodarski odsek Orlovske zveze v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna. Obračajte se edino nanj. Začasno priporoča in razpošilja:

Zlata knjiga slovenskih Orlov, nevezana	K	8'—
Vsak Orel jo mora docela poznati in se po njej ravnati.		
Mladinske in telovadne igre	„	8'—
Za slehernega načelnika ne- obhodno potreben učni pri- pomoček v telovadnici, zlasti še za one, ki vodijo naraščaj. Priporoča se tudi vsem šol- skim vodstvom.		
Mladeniška telovadna organiza- cija	„	1'—
To je sicer star pravilnik Or- lovske zveze, a še vedno upo- raben, posebno za ustanavlja- nje novih odsekov.		
Sprejemnica za člane (diplome)	„	4'—
»Mladost«, letniki 1915 do 1918 (letnik 1919 nepopolen), vsak po	„	5'—

Partiture za klavir orlovske him- ne, prostih vaj, vadiateljskih, za naraščaj itd. po K 5'— in	K	10'—
Telovadni črevlji	„	60'—
(Pri naročilih navedite vedno številko velikosti noge.)		
Orlovska pesmarica	„	3'—
(Pri naročilih nad 20 izvodov K 2'50 iztis.)		
Trakovi z napisi za surke, vsak	„	3'—
Tekmovalne vaje za Maribor	„	12'—
Vadnik	„	18'—
Orlovski znaki so pošli in je naročena nova pošiljatev.		
Orlovske čepice (štev. 50—55) so v delu in jih lahko naročate že vnaprej. Cena bo naznanjena v posebnem ceniku.		
Zavojnina in poštnina se zaračuna posebej.		

